

VISSERSTATOEAGES

Katrien Vervaele



Katrien Vervaele

Schrijft over zee en kust

Groenestraat 22, 8377 Zuienkerke

E-mail: katrien.vervaele@telenet.be



De laatste twintig jaar kijkt men niet vreemd op van iemand met een tattoo, het is zelfs een echte rage geworden. Ooit was het echter een zaak van vissers, zeelui of mannen van ietwat twijfelachtig allooi. De achterliggende reden voor de tatoeages bij vissers, zou zijn dat ze gemakkelijker kunnen geïdentificeerd worden wanneer ze een ongeluk krijgen en ergens aanspoelen. De werkelijkheid is echter anders; ze nemen een tattoo omdat ze bij de visserij horen en dat ook willen laten zien. Vroeger had je de specifieke, typische tattoos als het anker en het zeemansgraf. Soms werd een anker in combinatie getekend met een kruisje en een hart, wat geloof, hoop en liefde symboliseerde. Het zeemansgraf is een reddingsboei met daarin een zinkend schip en daarbij de vlag van het land, liefst ingekleurd. Ook tref je bij vissers van pakweg boven de veertig heel wat dolken, doodskoppen, arenden, tijgers en niet te vergeten zeemeerminnen en pin-ups in de *Old School* stijl. De jonge vissers kiezen daar niet meer voor. Zij hebben liever wat verfijnder werk en kiezen meestal niet meer voor de typische visserijsymboliek.

Fig. 1 Een tatoeage van een anker met pin-up, typische voorbeelden van visserijsymboliek (Foto: Katrien Vervaele).



Fig. 2 Tatoeages worden vaak gezet om verdriet te verwerken. Deze man liet de Z.700, het schip dat hij verloren had, op zijn rug aanbrengen. *Out of sight, still in mind...* (Foto: Katrien Vervaele).

Ook een verschil met vroeger is dat jonge vissers niet meer de naam van hun lief op hun huid laten zetten. Waar je vroeger vissers had met wel vier, vijf vrouwennamen op hun vel, is dat tegenwoordig anders. De naam van een lief zetten ze liever niet meer, want dat zorgt gegarandeerd voor problemen als het afraakt en ze een nieuwe relatie aangaan. Helemaal anders is het wel voor de namen van de kinderen. Alle vissers die voor tatoeages kiezen, laten de naam van hun kinderen plaatsen. Zo is het als het ware alsof ze hen meenemen als ze wekenlang op zee zijn. Misschien gelden die namen zelfs ook een beetje als bescherming.

Waar je nu overal tattoo-artiesten hebt en je daar kunt kiezen uit een hele waaier aan afbeeldingen, was het aanbod vroeger veel kleiner, zowel wat tattoo-shops als afbeeldingen betreft. Heel vroeger lieten de vissers wel eens een tatoeage zetten in een havenstadje in Engeland waar ze hun vis hadden aangeland. Bertje Tattoo installeerde zich op het eind van de jaren zestig in Eernegem en de vissers gingen massaal naar hem toe. Hij deed de verrichting gewoon in de keuken. Op sommige schepen, vooral deze die op IJsland voeren, had je echter ook mannen die wat konden tekenen en altijd een potje Oost-Indische inkt bij hadden. Met drie naaldjes die ze in een kurk staken, voorzagen ze én zichzelf én de bemanning van een tatoeage. Vele vissers lieten deze tatoeages nadien door Bertje Tattoo overtekenen met een zwaar ingekleurde afbeelding.

Maar of het nu mooie tatoeages zijn, of mislukte, of wat de symboliek ook mag zijn, als je er met de vissers over praat, komt heel wat emotie boven. Want al zijn sommige tatoeages in een zatte bui gezet, de meesten zijn toch een uiting van een wending in hun leven, van een bepaalde, vaak verdrietige gebeurtenis. Met vissers praten over hun tatoeages gaat verder dan het becommentariëren van de afbeeldingen op hun vel. Het gaat onderhuids, het gaat soms tot heel diep in hun ziel.

REFERENTIES

Vervaele, K. 2009. Vissersvrouwen, 26 levens een verhaal. Lannoo, Tielt. 144p.

Vervaele, K. 2011. Naar Island! Vissers vertellen over de IJslandvaart. Lannoo, Tielt. 270 p.

Vervaele, K. 2013. Op de huid getekend. Nest special kust: 86-92.

Vervaele, K. 2013. Visserstatoeages. Reeks in het weekblad De Zeewacht.